

SLOVENSKO OBROBJE MED LETI 2003 IN 2008

SLOVENSKO OBROBJE 2003

Nova vas nad Dragonjo, 25. oktober 2003

Pri Slovenski konferenci SSK med drugimi načrtujemo tudi programe, ki so namenjeni povezavi slovenskih kulturnih društev iz sosednjih držav s sorodnimi društvi v Sloveniji, predvsem iz krajev ob meji. Predlani smo v okviru tega projekta pripravili program »Igra in pesem mostove gradi«, ki je potekal 16. novembra 2002 v Semiču in katerega se je udeležilo več kot 150 slovenskih otrok iz obeh strani meje.

Del obmejnih društev že dlje časa sodeluje in njihovo dejavnost bi radi še vzpodbudili. Ker je sodelovanje najpestrejšše med kulturnimi društvi, v okviru katerih delujejo prav pevski zbori, smo v sodelovanju s Portoroškim zborom ob njihovi 10. obletnici pripravili srečanje zborov slovenskega obrobja. Srečanje je bilo v soboto, 25. oktobra 2003 v kulturnem domu v Novi vasi nad Dragonjo v Slovenski Istri. Osrednji del prireditve je bil koncert ZBOROV SLOVENSKEGA OBROBJA, ki se je začel ob 20. uri. K sodelovanju smo povabili: Mešani pevski zbor Bazovica z Reke, Hrvaška, Mešani pevski zbor Hrast, Doberdob, Italija in Kvintet Foltej Harmann, Pliberk, Avstrija.

SLOVENSKO OBROBJE 2004

Zgornje Jezersko, 13. november 2004

Pri Slovenski konferenci Svetovnega slovenskega kongresa med drugimi načrtujemo tudi programe, ki so namenjeni povezavi slovenskih kulturnih društev iz sosednjih držav s sorodnimi društvi v Sloveniji, predvsem s tistimi iz obmejnih krajev. Nekatera društva in kulturne skupine že več let sodelujejo, radi pa bi spodbudili podobne vezi tudi med kraji, ki jih še nimajo. Prejšnja leta smo pripravili prireditve v Slovenski Istri, v Prekmurju in v Beli krajini, letos smo predlagali kakšen kraj na Gorenjskem.

V sodelovanju z Občino Jezersko in slovenskimi rojaki na avstrijskem Koroškem smo pripravili prireditev MI SMO PA OD TU IN TAM DOMA. Na Martinovo soboto, 13. novembra, smo se zbrali v dvorani Korotan, na Zgornjem Jezerskem. V uvodu so zbrane v prepolni dvorani nagovorili župan Občine Jezersko, Milan Kocjan, podpredsednik Svetovnega slovenskega kongresa, Franci Feltrin, ter podžupan in ravnatelj šole v Železni Kapli Engelbert Ojster. Med pomembnejšimi gosti s Koroške smo pozdravili Matevža Grilca s soprogo.

Scenarij in režija sta potekala pod vodstvom Alenke Ljubice Mušič, scenogra. jo je oblikovala Irena Župančič. V programu, ki ga je povezoval Drejc Karničar, so nastopili: Zbor gasilcev iz Železne Kaple, Ljudske pevke z Jezerskega, Trio Pegrin iz Reberce, Oktet Korotan z Jezerskega, KLIKA, mladinski pevski zbor s Koroške, Ana in Iva Muri z Jezerskega, »To sem jaz« – Lonca, »Jezerski tango« – Kristina in Peter, in »(Z)operna pevka« – Damjana. Dobro uro in pol trajajoča prireditev je spletala slovensko koroško pesem in tamkajšnjo ljudsko muziko, domačo jezersko govorico, stvaritve mladih glasbenikov in plesalcev in, kar je najpomembnejše, nastopalo je staro in mlado.

Kar se je spontano vrtelo na odru, bi bilo prav, da bi se odvijalo tudi v vsakdanjem življenju: čutilo se je prijateljstvo, vez med generacijami, toplina, veselje. Nastopajoči, ki jih je bilo prek petdeset, in gostje smo se po prireditvi zbrali v gostišču Velerija, kjer smo se o tistem, kar se je pletlo v naših mislih ob programu, pogovarjali in dogovarjali. Večer je obudil že stare vezi, ki so jih stkali na skupnih poteh ob meji športniki, prijatelji gora in romarji, bil je priložnost za utrditev vsega povezovalnega iz preteklosti in za smeje načrte o ponovnem snidenju.

»Največ imaš, če dobrega imaš soseda«, je zapisal nedavno umrli pesnik Valentin Benedičič. Ta rek ne velja le za sosede od praga ene hiše do praga druge, to drži tudi za meddržavne vezi. In Slovenci ob meji si nismo le sosedje, živeči drug ob drugem kar tako, ampak smo si bratje in sestre po krvi, jeziku in duhu. Zatorej lahko rečemo, da smo od tu in tam doma. Zgodovina nas je ločila, prihaja zopet zgodovina, tista za naprej, ki nam odpira vrata, da se zopet smemo in moremo obiskovati in srečevati kot dobri sosedje. Eno so pota diplomatov in posvečenih politikov, druga so pota preprostih ljudi, otroških zborov, ljudskih godcev in igralcev, a prav ti tkejo posebno mrežo pristnih medčloveških odnosov ljudi ob meji.

Pri Svetovnem slovenskem kongresu se trudimo, da bi bili Slovenci v zamejstvu in po svetu res tu in tam doma. Take "male" prireditve so pomemben splet odnosov, srečevanj in poti, ki jih zopet smemo in če hočemo obstati, tudi moramo gojiti. Prireditve smo organizirali s pomočjo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu in Ministrstva RS za kulturo. Spremljali so jo tudi na slovenskem programu ORF, novinarka Gorenjskega glasa in snemalec TV Slovenije.

SLOVENSKO OBROBJE 2005

Prvotno smo v okviru programa Slovensko obrobje načrtovali kot enodnevno srečanje slovenskih društev na tromeji Slovenija-Italija-Avstrija. Kasneje pa smo se odzvali na izjemno pozitivno vabilo Kulturnega društva Stol iz Breginja, da v skupnem delu povezujemo ljudi iz krajev ob meji, ki so geografsko odmaknjeni od večjih središč.

V želji povezati skupni kulturni prostor ob Nadiži je v podpori in navezi s kulturnim društvom Stol iz Breginja v letu 2005 potekalo več prireditev in družabnih srečanj. Srečanje pevskih zborov ob zgodbah z obeh strani meje je potekalo v nedeljo, 3. julija, 2005 ob 16. uri v cerkvi v Prosnidu, V kulturnem programu sta sodelovala: Mešani pevski zbor Naše vasi iz Terske doline, in Ženska vokalna skupina – Breginj. *Ob bistri Nadiži nam pesem zveni* se imenuje prireditev, ki je 29. maja zbrala najmlajše pevce z obeh strani meje. Kulturni program s petjem šolskih skupin je potekal na platišču cerkve Sv. Helene v Podbeli, v Breginjskem kotu, in se zaključil z družabnim srečanjem ob reki Nadiži v kampu Podbela.

Vse leto je potekalo zbiranje pesmi, legend, pripovedk, zgodb, urejanje fotografskega in drugega slikovnega gradiva o slovenskih ljudeh ob meji. O tem je tekla beseda tudi na pogovoru v Plastiščih, Italija, 3. in 4. oktobra, kakor tudi v okviru kulturnega srečanja *Pesem nas druži* v Breginju, 21. decembra. Nastopili sta pevska zbor iz Italije Naše vasi iz Tipane, in Korenine v družbi z domačo žensko vokalno skupino. Tik pred koncem leta so se zbrali tudi uredniki in soustvarjalci zbornika. Pregledali in razvrstili so čez leto zbrano gradivo v naslednje skupine: glasbene dokumente, legende, pregled skupnih dogodkov, etnologija, prazniki, kulinarika. Skupina je srečanje nadaljevala z družabnim srečanjem in zasnovala tudi program za leto 2006, ki bo poleg publikacije, pevskih srečanj posebno pozornost namenila uresničitvi projekta pod naslovom *Le kam so vsi odšli*. Dopolnila ga bo še fotografska razstava v Robidišču in srečanje s Slovenci po svetu, ki imajo korenine v Breginjskem kotu.

SLOVENSKO OBROBJE 2006

Osrednja dogodka v okviru slovenskega obrobja 2006 sta bili srečanje pod imenom Stare poti za nove vezi in kulturni obisk pri rojaki v Reziji.

Stare poti za nove vezi je ime lepe pobude, ki želi oživeti in ohranjati stare povezave med sosedi ter vrniti življenje v naše gorske vasice Črni vrh, v občini Podbonesec, Prosnid v občini Tipana in Robidišče v občini Kobarid. Prireditev se je začela s čiščenjem in označevanjem starih stez med beneškimi in

breginjskimi vasicami. Osrednji dogodek je potekal 17. septembra v Robidišču, do koder so po prenovljenih starih poteh prišli Benečani k Breginjcem in kjer so ob odprtju treh starih domačij domačini črpali vsebine srečanja: kulturni nastop Moškega pevskega zbora Matajur, prikaz priprave starih jedi in prikaz starih opravil in noš. V programu je sodelovalo več kot 40 nastopajočih. V muzeju Črna kuhinja so bile razstavljene fotografije pod naslovom *Le kam ste vsi odšli*. To razstavo smo kasneje dopolnili z gradivom, ki so ga prispevali izseljenci, domačini Breginjci, ki so se letos vrnili na obisk krajev svojih prednikov.

Drugi del Slovenskega obrobja je bil kulturni obisk slušateljev Univerze za 3. življenjsko obdobje iz Izole pri Slovencih v Reziji. Z njimi je na pot odšel tudi pevski zbor, ki je Rezijanom pripravil tudi koncert.

SLOVENSKO OBROBJE 2007

Razkrižje, 22. december 2007

Pri Slovenski konferenci SSK med drugimi načrtujemo tudi programe, ki so namenjeni povezavi slovenskih kulturnih društev iz sosednjih držav s sorodnimi društvi v Sloveniji, predvsem iz krajev ob meji. Del obmejnih društev že dlje časa sodeluje njihovo dejavnost pa bi radi še vzpodbudili. Največ je kulturnih društev, v okviru katerih delujejo prav pevski zbori.

Razkrižje je širom po Sloveniji znano po dobrih pevcih in po prizadevanjih za sodelovanje s sosedi s Hrvaške na vseh področjih. O tem pričajo številne kulturne prireditve, povezave v turizmu in športu. Najodmevnejše so vsekakor Srečanje dekliških pevskih zborov sosednjih dežel, Festival amaterskih pevcev zabavne glasbe Pomurje-Medžimurje, Tek prijateljstva Razkrižje-Štrigova, Turistična cona Razkrižje-Štrigova.

V decembru smo v sodelovanju z obmejno občino Razkrižje izvedli program Slovensko obrobje, ki je potekal že petič zapored. Občina Razkrižje je po osamosvojitvi Slovenije začela načrtno gojiti vsestranske stike s Slovenci na Hrvaškem.

V podporo prizadevanjem prebivalcem tega obmejnega kraja smo dne, 22.12.2007 pripravili prireditev z nazivom Slovensko obrobje na kateri so ob domačem razkriškem dekliškem pevskem zboru sodelovali še gostje - ženski pevski zbor Grlice iz sv. Martina na Muri (Hr) in moški pevski zbor iz Dokležovja.

Adventni čas in predbožično razpoloženje ter priznane zborovske zasedbe so dodobra napolnile župnijsko cerkev sv. Janeza Nepomuka. V programu, ki je bil božično obarvan so se predstavile vse tri pevske zasedbe. Osrednji del je pripadel domačemu dekliškemu pevskemu zboru Pole poje, ki pod vodstvom mag. Dušana Preloga deluje že 7 let. Gre za izkušene mlade pevke, ki so deležne pevske vzgoje že od otroštva.

V sklopu prireditve smo pripravili neformalno srečanje s predstavniki pevskih zasedb, ki se zaradi neugodnega termina niso mogli udeležiti prireditve. Za naslednje leto smo tako dogovorjeni za nastop naslednjih pevskih zasedb:

- Zbor iz Porabja
- Zbor iz Trsta
- Zbor iz Zagreba
- Zbor Pavlove hiše iz Bad Radkersburga – Avstrija

Ideja same prireditve je na nek način nadgradila tradicionalno srečanje dekliških pevskih skupin, ki smo ga na Razkrižju prirejali v preteklih letih. Vedno smo se pri organizaciji srečevali z enakim problemom, ko decembrski termin ni najbolje ustrezal vabljenim zasedbam. V bodoče bi si želeli pripraviti prireditev

takoj po novoletnih praznikih oziroma najkasneje do konca meseca februarja. Tudi tokrat se je namreč izkazalo, da obstaja velik interes za sodelovanje na eni strani med slovenskimi rojaki v sosednjih državah in na drugi strani med občinstvom na Razkrižju, ki tovrstne dogodke z hvaležnostjo sprejme.

SLOVENSKO OBROBJE 2008

Razkrižje, 14. december 2008

V podporo prizadevanjem za povezovanje obmejnih krajev smo v nedeljo, 14. 12. 2008, ob 19. uri v kulturnem domu na Šafarskem v sodelovanju z Občino Razkrižje pripravili prireditev z nazivom »Brez meja – za sočloveka«. Ob domačih vokalno – inštrumentalnih skupinah so sodelovali še gostje rojaki s Hrvaškega. Seznam nastopajočih je bil res pester: Halgato band, Langa, Mala Langa, ansambel Mladi upi, Franz Gorza, Vesna in Darko Vezjak, Veronika Muršič in Jasmina Beznak, Folklorna skupina KUD Razkrižje, Štrigovski muzikaši, Mlada razkriška tamburaška skupina, učenke in učenci OŠ Razkrižje. Prireditev, ki je združila ljudi z obeh strani slovensko-hrvaške meje, in je prikazala kulturni utrip v občini Razkrižje in sosednje Štrigove, je bila hkrati tudi humanitarna. Celoten izkupiček je bil namenjen pomoči pri zdravljenju domačina Andreja Kutnjaka, ki je zbolel za rakom.

Ideja same prireditve je na nek način nadgradila tradicionalno srečanje dekliških pevskih skupin, ki ga na Razkrižju prirejali v preteklih letih. Tudi tokrat se je namreč izkazalo, da obstaja velik interes za sodelovanje na eni strani med slovenskimi rojaki v sosednjih državah in na drugi strani med občinstvom na Razkrižju, ki tovrstne dogodke z hvaležnostjo sprejme.